

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_A_PD_2.SADA_13

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2A-PD-2.sada-č.13

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: září 2011

Název DUM: Český stát v 11. a 12. století

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: Oldřich, Břetislav, Vratislav II., Vladislav II.

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se se situací v českém státě v 11. a 12. století, s jeho vnitřní krizí, konsolidací poměrů a prvními českými králi. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Český stát v 11. a 12. století

❑ po smrti Boleslava konec rozmachu státu
a ztráta území

❑ příčiny:

a) nejednotnost členů rodu, vláda jeho
synů Boleslava III., Jaromíra a
Oldřicha = krize českého státu a
období bojů o moc

b) silní sousedé = císař Ota III., polský
Boleslav Chrabrý a uherský Štěpán I.

Boleslav III. Ryšavý (999 – 1002)

- ❑ byl neschopný a krutý (bratra Jaromíra nechal vykastrovat, Jaromír s Oldřichem prchli do Bavorska)
- ❑ vypuklo proti němu povstání vedené rodem Vršovců = musel uprchnout
- ❑ situace využil **polský král Boleslav Chrabrý** a dosadil na český trůn **Vladivoje**

Vladivoj (1002 - 1003)

- ❑ nechal si udělit Čechy v léno od panovníka římské říše Jindřicha II.
- ❑ od té doby byly považovány za součást říše římské, český kníže je sice volen doma, ale musí být schválen římským králem
- ❑ upil se k smrti

Boleslav III. Ryšavý(1003)

- ❑ vrátil se za pomoci Boleslava Chrabrého a vyvraždil Vršovce
- ❑ nakonec byl zajat uvězněn a oslepen

Boleslav Chrabrý (1003 – 1004)

- ❑ polský panovník, založil arcibiskupství v Hnězdně (1000), král (1024)
- ❑ **pokusil se vytvořit slovanskou říši**
- ❑ spory s císařem Jindřichem II, také Češi se postavili proti němu

Jaromír (1003, 1004 – 1012)

- ❑ jedním bratrem vykastrován, druhým oslepen
- ❑ vězněn a dosazován na trůn a znovu vyháněn
- ❑ zavražděn Vršovci

Oldřich (1012- 1034)

- ❑ vyhnal z Čech a z Moravy Poláky
- ❑ budoval státní správu, hradská soustava, úředníci, výběr daní
- ❑ založil **sázavský klášter (1032), opatem sv. Prokop, staroslověnská liturgie (do 1095)**
- ❑ manželka **Božena**, syn Břetislav správce Moravy

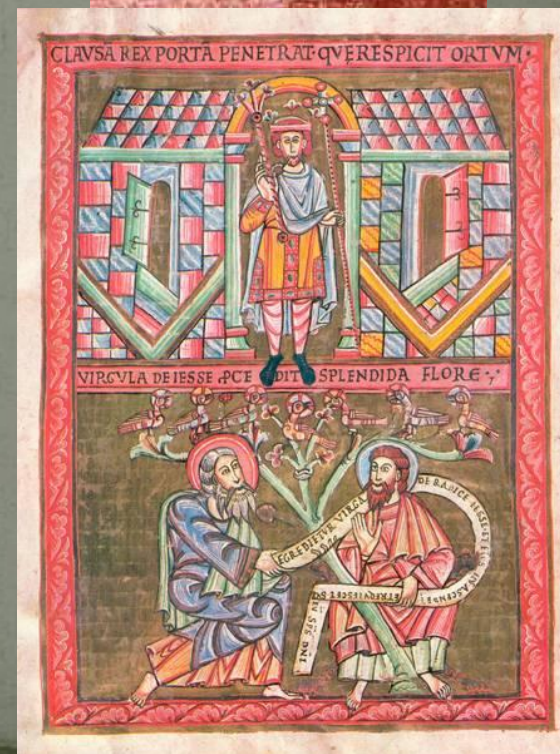
Břetislav (1034 – 1055)

- ❑ velice odvážný „český Achilles“
- ❑ dobyl Slezsko, Krakovsko a Slovensko = druhý pokus o vytvoření česko – polského státu
- ❑ v Hnězdně vyhlásil tzv. **Břetislavova dekreta** = zásady křesťanského života (pohřbívání na hřbitovech, monogamie, svěcení neděle a svátků, tresty za vraždy, zákaz opíjení, ...)
- ❑ přenesl ostatky svatého Vojtěcha, uložil je na Pražském hradě v bazilice sv. Víta
- ❑ zavedl tzv. **stařešinský řád (seniorát)** = knížetem **nejstarší Přemyslovec**, ostatní jsou mu podřízeni, do správy dostávají území = **úděly**
- ❑ manželku **Jitku** unesl z kláštera
- ❑ po smrti **spory o knížecí trůn**

Vratislav II. (1061 – 1092)

- ❑ druhorozený syn Břetislava
- ❑ r. 1085 obdržel **královský titul** (ne dědičně), za pomoc císaři Jindřichovi IV. v boji o investituru
- ❑ získal **Dolní Lužici** (Budyšínska a Zhořelecka)
- ❑ spory s církví a bratrem Jaromírem, **pražským biskupem** = požadoval větší nezávislost církve
- ❑ založeno **olomoucké biskupství** r.1063
- ❑ sídlil na Vyšehradě
- ❑ r. 1092 papež zakázal slovanské bohoslužby = slovanští mniši museli ze sázavského kláštera odejít (1097)
- ❑ **období bojů o český trůn** (Konrád Brněnský, Břetislav II., Bořivoj II., Svatopluk, Vladislav). Do bojů zasahovali Poláci, Němci a Uhři
- ❑ **V této době se Morava více spravuje sama** - 3 správní údíly moravských Přemyslovců: Znojemsko, Brněnsko a Olomoucko

Soběslav I. (1125 - 1140)

- ❑ spor s olomouckým knížetem
- ❑ porazil vojsko římského krále Lothara III. u Chlumce r. 1126

Vladislav II. (1140 – 1172)

- ❑ zúčastnil se 2. křížové výpravy 1147 -1148
- ❑ roku 1158 obdržel od císaře **Fridricha Barbarossy** královský titul za pomoc v boji proti italským městům
- ❑ první kamenný most přes Vltavu = **Juditin most** (1165) pojmenovaný po manželce (zřítel se 1342)
- ❑ budování Strahovského kláštera (premonstráti), malby představitelů přemyslovského rodu ve znojenské rotundě sv. Kateřiny

- ❑ Rozdělení státu mezi **Bedřicha** (Čechy) a **Konráda Otu** (Morava)
- ❑ Markrabství moravské podřízeno přímo císaři (1182)

Konrád Ota (1189-1191)

- ❑ po Bedřichově smrti obě části znovu spojil
- ❑ Zákoník Statuta Konráda Oty zaručil šlechtě dědičné držení majetku = šlechta se stala stavem

Otázky a úkoly:

1. Jaké byly vztahy mezi českými knížaty a císaři svaté říše římské?
2. Co je to stařešinské právo?
3. Čí ostatky a odkud nechal přenést Břetislav do Prahy?
4. Za co obdrželi královské tituly Vratislav II. a Vladislav II.?
5. K čemu sloužila hradská soustava?

Použitá literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějepis 7 pro ZŠ a VG UČ*. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4.

Obrázky zdroj:

Erb. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Erb_P%C5%99emyslovc%C5%AF.png

Boleslav III. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Boleslav_III.

Oldřich a Božena. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:S%C5%84atek_OB.jpg

Oldřich. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Oldrzych.jpg>

Břetislav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Brzetys%C5%82aw_1.jpg

Břetislav a Jitka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bretislav1_Jitka.jpg

Vratislav II. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:W_vratislav_ii_198_320.jpeg

Vratislav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vratislav.jpg>

Soběslav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sobies%C5%82aw_1.jpg

Vladislav II. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:MilanvaldislavII.jpg>